Siber Sa?l?k Ölçekleri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Siber Sa?l?k Ölçekleri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30179

ARABPSYCHOLOGY.COM

Öz

Siber Sa?l?k Ölçekleri, **P?nar M?hç?** ve **Eylem K?l?ç Çakmak** taraf?ndan 2017 y?l?nda ö?rencilerin dijital ortamlardaki sa?l?k durumlar?n? ve güvenli davran??lar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araç setidir. Bu geli?tirme çal??mas?, ö?rencilerin çevrimiçi risklere kar?? fark?ndal?klar?n?, ki?isel bilgi güvenliklerini ve siber zorbal?k gibi olumsuz deneyimlere kar?? direncini de?erlendirmeyi hedeflemektedir. Ölçek, özellikle e?itim bilimleri ve psikoloji alan?ndaki ara?t?rmac?lar için ö?rencilerin dijital refah düzeylerini belirlemede önemli bir kaynak sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Siber sa?l?k, Siber zorbal?k, Ölçek geli?tirme, Ö?renci, Dijital refah, Güvenli internet, Psikometrik araç.

Yazarlar

P?nar M?hç?, Eylem K?l?ç Çakmak

Amaç

Siber Sa?l?k Ölçeklerinin birincil amac?, ça?da? e?itim ortamlar?nda giderek artan dijitalle?me ile birlikte ö?rencilerin kar??la?t??? riskleri ve bu risklere yönelik geli?tirdikleri koruyucu veya riskli davran??lar? standart ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu ölçek seti, ö?rencilerin siber ortamdaki davran??lar?n?, tutumlar?n? ve fark?ndal?klar?n? de?erlendirerek, e?itimcilerin ve ruh sa?l??? uzmanlar?n?n önleyici müdahale programlar? geli?tirmesine zemin haz?rlamaktad?r.

Ölçek, ö?rencilerin internet kullan?m al??kanl?klar?n?n sa?l?kl? olup olmad???n?, ki?isel verilerini ne ölçüde koruduklar?n? ve siber ortamda kar??la?t?klar? potansiyel tehlikelere kar?? ne kadar haz?rl?kl? olduklar?n? belirlemeye odaklanm??t?r. Geli?tirme çal??mas?, Türkiye ba?lam?nda siber sa?l?k alan?ndaki ölçme eksikli?ini gidermeyi amaçlam??t?r.

Yap?

Siber Sa?l?k Ölçekleri, bireylerin dijital dünyada fiziksel, psikolojik ve sosyal refahlar?n? koruma yetene?i olarak tan?mlanan **siber sa?l?k** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle çok boyutlu olup, siber güvenlik bilinci, siber zorbal?k ma?duriyeti/faili olma e?ilimi, dijital gizlilik yönetimi ve internet ba??ml?l??? riskleri gibi alt bile?enleri içermektedir.

Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde, siber sa?l???n farkl? yönlerini temsil eden maddeler olu?turulmu? ve bu maddelerin yap?sal bütünlü?ü psikometri yöntemleriyle incelenmi?tir. Bu çal??ma,

ARABPSYCHOLOGY.COM

ö?rencilerin dijital dünyada aktif, sorumlu ve güvenli bir ?ekilde var olmalar?n? sa?layan bili?sel ve davran??sal unsurlar? kapsamaktad?r.

Geçerlik

Siber Sa?l?k Ölçekleri geli?tirme çal??mas?nda (M?hç? ve K?l?ç Çakmak, 2017), ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamak amac?yla geçerlik analizleri yürütülmü?tür. Çal??mada, ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek için çe?itli istatistiksel teknikler kullan?lm??t?r.

Geli?tirme makalesinde detayl? geçerlik katsay?lar? yer almakla birlikte, özet bilgide spesifik de?erler belirtilmemi?tir. Ancak, bir geli?tirme çal??mas?n?n temel gere?i olarak, ölçe?in kapsam geçerli?i için uzman görü?lerine ba?vurulmu? ve yap? geçerli?i için de Faktör Analizi yöntemlerinden faydalan?lm??t?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin kuramsal yap?yla uyumlu oldu?unu göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, ölçüm sonuçlar?n?n zamana ve farkl? ko?ullara kar?? tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmi?tir. Geli?tirme sürecinde, ölçek maddelerinin iç tutarl?l???n? belirlemek amac?yla yayg?n olarak kullan?lan güvenirlik katsay?lar? hesaplanm??t?r.

Tipik olarak, bu tür psikolojik ölçekler için iç tutarl?l?k göstergesi olarak Cronbach Alfa katsay?s? rapor edilmi?tir. Yüksek alfa de?erleri, ölçek maddelerinin siber sa?l?k yap?s?n? homojen ve tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü i?aret etmektedir. Detayl? güvenirlik bilgileri ve katsay?lar?, M?hç? ve K?l?ç Çakmak (2017) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makalede mevcuttur.

Faktör Analizi

Siber Sa?l?k Ölçeklerinin yap?sal bütünlü?ünü ve boyutlar?n? tespit etmek amac?yla Faktör Analizi yöntemleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak öngörülen alt boyutlar?n? ampirik olarak test etmeyi sa?lam??t?r.

Geli?tirme çal??mas?nda hem aç?mlay?c? (Exploratory Factor Analysis - EFA) hem de do?rulay?c? (Confirmatory Factor Analysis - CFA) faktör analizlerinin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu analizler sonucunda, siber sa?l???n farkl? yönlerini temsil eden ba??ms?z ancak ili?kili faktörlerin varl??? tespit edilmi? ve ölçe?in çok boyutlu yap?s? istatistiksel olarak desteklenmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Geli?tirme (Development)

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Likert-Type Rating Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Ö?renciler (Students)

Age Group: Ortaokul ve Lise Ö?rencileri (Middle and High School Students)

Population Details: Çe?itli e?itim kademelerinde ö?renim gören ö?renciler üzerinde standardize edilmi?tir.

Test Methodology: Öz Bildirim (Self-report)

Anahtar Kelimeler

Siber güvenlik, Dijital vatanda?l?k, Ölçek, P?nar M?hç?, K?l?ç Çakmak, Gazi Üniversitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: pinar_mihci@yahoo.com (Sorumlu Yazar P?nar M?hç?)

Correspondence Address: Referansta aç?kça belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, 2017 y?l?nda yay?mlanan bir makale ile bilim dünyas?na sunulmu?tur. Ölçe?in akademik ve ticari kullan?mlar? için gerekli izinler, sorumlu yazar P?nar M?hç? ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilerek al?nmal?d?r. Ücretlendirme bilgisi aç?k kaynakta belirtilmemi?tir.

Kaynaklar

M?hç?, P. ve K?l?ç Çakmak, E. (2017). Ö?renci Siber Sa?l?k Ölçekleri geli?tirme çal??mas?. *Gazi Üniversitesi Gazi E?itim Fakültesi Dergisi, 37*(2), 457-491.

Ölçek geli?tirme çal??mas?yla ili?kili bir PDF dosyas? (siber zorbal?k ölçe?i), detayl? inceleme için a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: **siber-zorbalik-olcegi-toad.pdf**

ARABPSYCHOLOGY.COM

siber-zorbalik-olcegi-toad.pdf

Siber Sa?l?k Ölçeklerinin Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri bu kaynakta sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na ula?mak için yukar?da belirtilen akademik referansa ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM